

UNGDOMAR OCH MENS

Eva Henning

Läkare, gynekolog

Johanna Jälmlbrant

Barnmorska

Upplägg

- Ungdomsmottagningen presentation
- Normal mens
- Mensbesvär hos ungdomar
 - Anovulatoriska blödningar
 - Mensvärk / Endometriosis
 - Rikliga blödningar
 - Amenorré

Ungdomsmottagningen

13-23 år

Alla är välkomna

Gratis

Ingen remissinstans

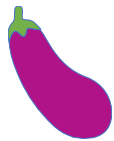
Ungdomens uppdrag

Tystnadsplikt

Anmälningsskyldighet

Kurator, Barnmorska,
Sjuksköterska, Läkare

Preventivt uppdrag

Kön
Frågor och funderingar
Sex och sexualitet
Preventivmedel
Säkert sex

Trygga vuxna att prata med,
även det som känns
pinsamt eller jobbigt

Mående
Vad är schysst och inte?
Relationer
Våld

Teamwork

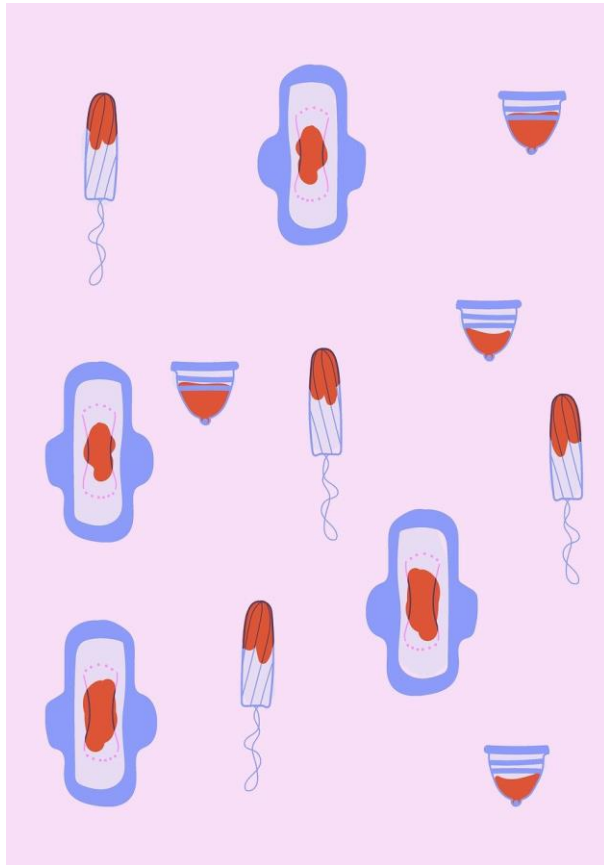

Ge råd och stöd
Vart annan typ av hjälp finns

Om kroppen och pubertet

Mens

- Blödning 3-7 dagar
- Cykellängd 25-35 dagar
- <80 ml /blödningstillfälle
- Menarche 12-14 år
- Menopaus 51 år

Viktiga aspekter

Kroppen blir vuxen – häftigt att den fungerar.

Smärta

Blodbad

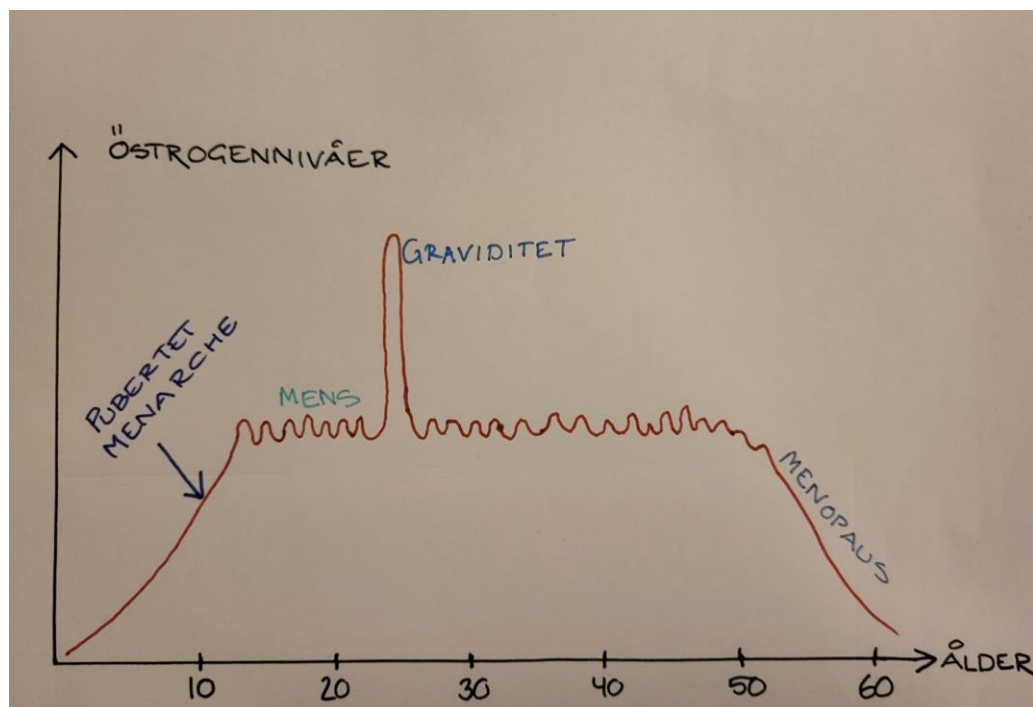
Trans

Jobbigt i livet att hantera

Koncentrationssvårigheter

Otrygg skolmiljö

Anovulatoriska blödningar

- Oregelbundna
- Kan vara långdragna, rikliga
- Ofta smärtfria
- Behandla med cykliskt gestagen eller hormonella preventivmedel

Smärtsam mens

Egenvård:

- Värktabletter (börja i tid, maxdos)
- Ipren/NSAID + Alvedon
- Värme
- Fysisk aktivitet

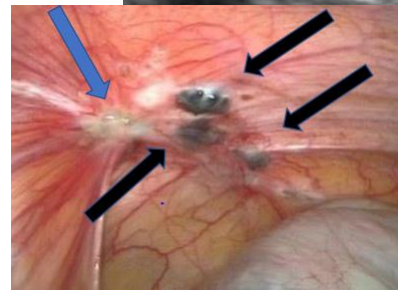
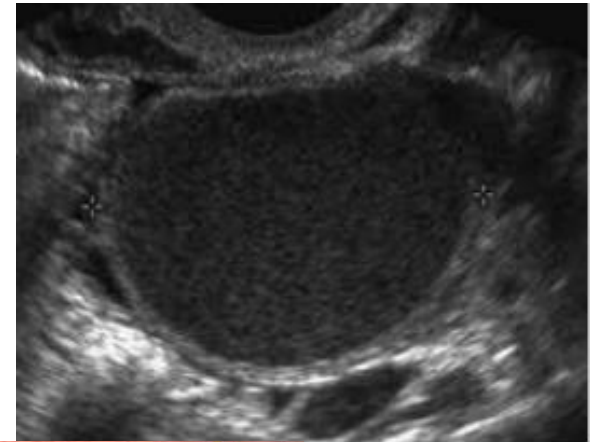
Endometriosis

- 10% av kvinnor i fertil ålder
- Kronisk, progredierande, östrogenberoende, inflammatorisk sjukdom
- SYMTOM:
Mensvärk/ägglossningssmärta
Djup samlagssmärta
Smärtsam blås/tarmtömning

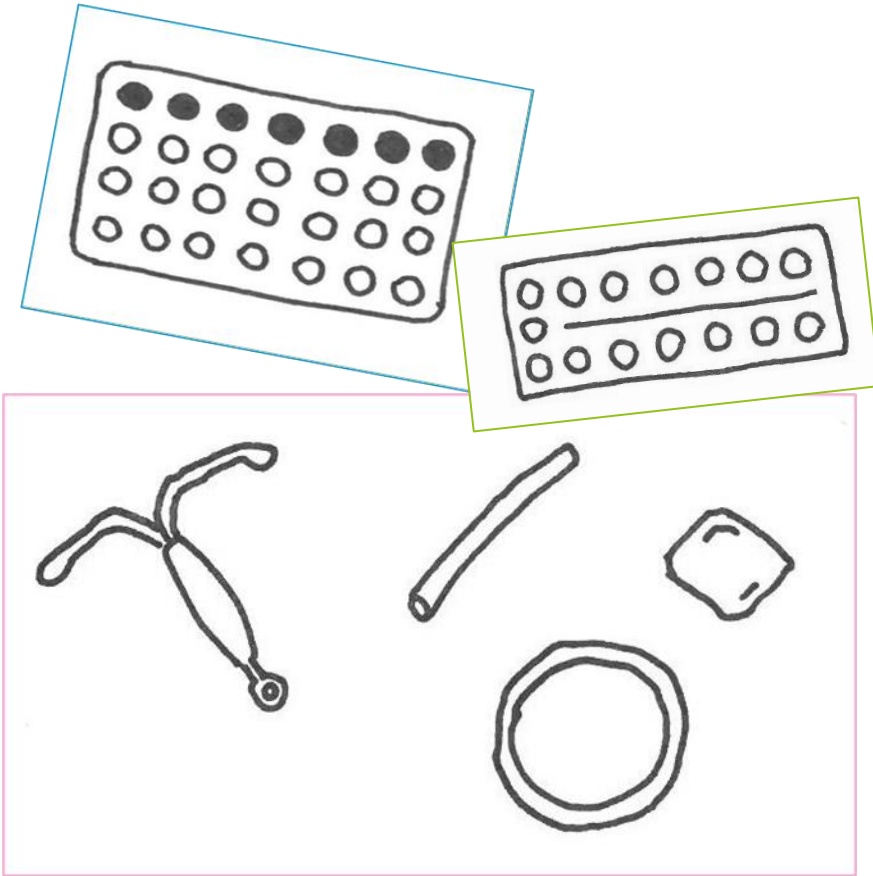
Diagnostik, endometriosis

- **ANAMNES!**
- Endometriosis eller "bara" svår mensvärk?
Behandlingen är densamma!
- Om behandling inte fungerar:
 - Ultraljud
 - MR
 - Laparoskopi

Bilder SFOG.se

Behandling, mensvärk

- Hormonell antikonception som **långcykelbehandling**
- Målet att ta bort eller glesa ut mensen så mycket det går
- Rimliga förväntningar
- Andra positiva effekter

Riklig mens

Vad är mycket?

Vad är normalt?

Mensskydd/koagel

Hur hemligt är det? (mensskam)

Hur ofta pratas det om mängden
mellan kompisar?

Behandling

Fulldos Ipren/Naproxen

Minskar blödningsmängden 10-50%

Cyklokapron

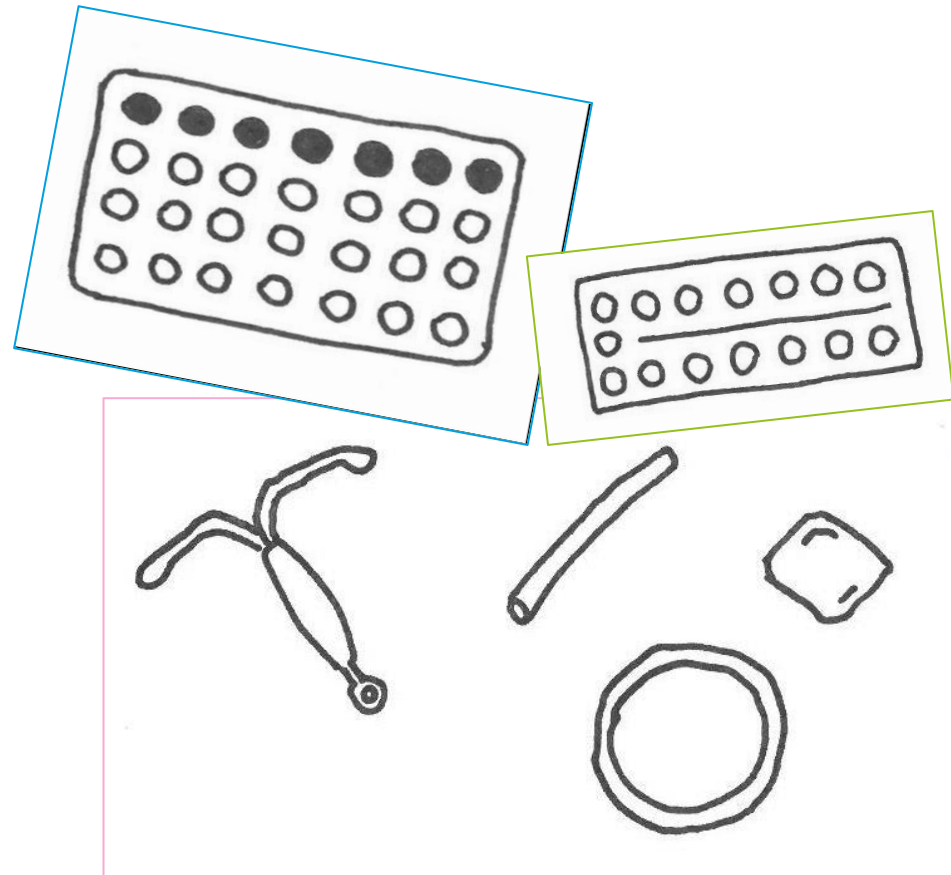
Minskar blödningsmängden 20-60%

Hormonella preventivmedel

Alla funkar!

Spiraler – störst chans att bli blödningsfri.

Långcykelbehandling.

Amenorrhé

Primär

Ej börjat menstruera vid 16 års ålder men i övrigt normal pubertetsutveckling

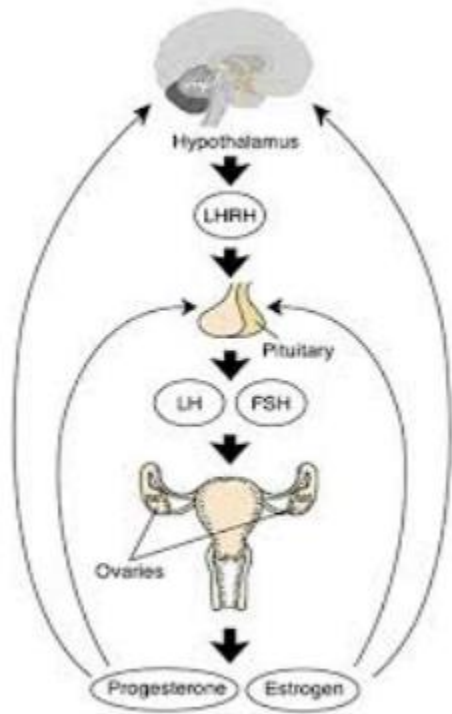
Ej börjat menstruera och utebliven pubertetsutveckling vid 14 års ålder

Sekundär

Utreds efter att menssen varit borta > 6 månader hos kvinna som tidigare menstruerat regelbundet.

Utredning

Uteslut alltid graviditet!

Nivådiagnostik:

Nivå IV – Hypotalamus

Anorexi, stress, träning, tyroideasjukdomar

Nivå III – Hypofysen

Hyperprolaktinemi, PCO/anovulation, tumörer, Sheehans syndrom

Nivå II – Ovarier

Prematur ovariell insufficiens, missbildningar

Nivå I – Uterus/Vagina

Ashermans syndrom, missbildningar

Tack
för
oss!